യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്.പത്തി+പ്രകരണമ്)/സർഗം 119

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഊർമികാ സംവിദാ ഹേമ/ യഥാ വിസ്മൃ+ത്യ ഹേമ-താമ് .
വിരൗതി നാഹം/ ഹേമേതി/ തഥാ+ത്മാഹം(ൻ)തയാനയാ .. 1

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ഊർമികാ-സംവി-ദുദയഃ(ഖ്) കഥം ഹേമ്നോ യഥാ മുനേ .
അഹം(ൻ)താ ചാ+ത്മന ഇതി/ യഥാ/വദ്/ബ്രൂഹി മേ+ പ്രഭോ .. 2

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സത ഏവാ-ഗമാ-പായൗ+ പ്രഷ്ട+വ്യൗ നാസതഃ(സ്) സതാ .
അഹം(ൻ)ത്വ/മൂർമി-കാത്വം(ഞ്) ച സതീ തു-ന കദാചന .. 3

ഹേമം/ ഹേമ്(നി-ഊ)ർമികാം(ഞ്) ച+ ത്വം()ങ്-
ഗൃഹാണേ+ത്യുദിതോ യദി .
യ+ദ്ദീയതേ/ സോർമി-കേണ ത+ത്ത-ദസ്തി ന സംശയഃ .. 4

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ഏവം(ഞ്) ചേ+ത്തത്/പ്രഭോ കിം സ്യാ-
ദൂർമി-കാ+ത്വം(ൻ) തു കീദൃശമ്.
അനയൈ/വാർഥ-നി+ശ്ചിത്യാ+ ജ്ഞാ+സ്യാമി+ ബ്ര+ഹ്മണോ വപുഃ .. 5

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

രൂപം രാഘവ നീരൂപ-മസതശ്-ചേന്നി-രൂ+പ്യതേ .
ത+(ദ്-വ)+ന്ധ്യാ-തനയാ-കാര/ഗുണാംസ്ത്വം/ സമുദാ-ഹര .. 6

ഊർമി-കാ+ത്വം മുധാ+ ഭ്രാ+ന്തിർ/മായൈഷാ സത്-സ്വരൂപിണീ .
രൂപം(ൻ) തദേ-തദേ-വാ+സ്യാഃ(ഫ്) പ്രേ+ക്ഷിതാ യ+ന്ന ദൃശ്യതേ .. 7

മൃഗ-തൃഷ്ണാമ്/ഭസി+ ദ്വീ+ന്ദാ-വഹം(ൻ)താ-രൂപകാ-ദിഷു .
ഏതാവ-ദേവ രൂപം(യ്) യത്/പ്രേ+ക്ഷ്യ-മാണം(ൻ)ന ല+ഭ്യതേ .. 8

യഃ(ശ്) ശു+ക്തൗ രജതാ-കാരം പ്രേ+ക്ഷതേ രജത+സ്യ സഃ .
ന സം/പ്രാപ്നോ+ത്യണു-മപി കണം(ങ്) ക്ഷണ-മപി+ ക്വചിത് .. 9

അപ+ര്യാ-ലോകനേ/നൈവ സദിവാ/സ+ദ്വി-രാജതേ .
യഥാ ശു+ക്തൗ/ രജ-തതാ/ ജലം മരു-മരീ-ചിഷു .. 10

യ+ന്നാസ്തി ത+സ്യ നാസ്/തി+ത്വം/ പ്രേ+ക്ഷ്യ-മാണം/ പ്രകാശതേ .
അ+പ്രേ+ക്ഷ്യ-മാണം/ സ്ഫുരതി/ മൃഗ-തൃഷ്ണാ+സ്വിവാമ്/ബുധീഃ .. 11

അസദേവ ച സത്/കാ+ര്യ/കരം ഭവതി ച+ സ്ഥിരമ് .
ബാലാനാം മരണാ-യൈവ വേതാല+ഭ്രാന്തി-സംഭ്രമഃ .. 12

ഹേമതാം(വ്) വർജ-യി+ത്വൈകാം(വ്) വിദ്യതേ ഹേമ്നി നേതരത് .
ഊർമികാ-കടകാ-ദി+ത്വം(ൻ) തൈലാദി-സികതാ+സ്വിവ .. 13

നേഹാ+സ്തി സ+ത്യം(ൻ) നോ/ മിഥ്യാ യ+ദ്യഥാ+ പ്രതി-ഭാ+വ്യതേ .
ത+ത്തഥാർഥ+ക്രിയാ-കാരി/ ബാല-യ+ക്ഷ-വികാര-വത് .. 14

സ+ദ്യാ ഭവ+ത്വ-സ+ദ്യാപി സുരൂഢം/ ഹൃദയേ ഹി യത് .
ത+ത്ത-ദർഥ+ക്രിയാ-കാരി വിഷ+സ്യേവാ-മൃത+ക്രിയാ .. 15

പരമൈ/ഷൈവ സാ വിദ്യാ മായൈഷാ സംസൃതിർ/ഹ്യസൗ .
അസതോ നിഷ്പ്രതി+ഷ്ഠ+സ്യ/ യദഹം(ൻ)ത്വസ്യ ഭാവനമ് .. 16

ഹേമ്(നി-അ)+സ്തി നോർമി-കാദി+ത്വ/മഹന്താ+ദ്യസ്തി നാ+ത്മനി .
അഹന്താ-ഭാവ-വസ്ത്വേമം/ സ്വ+ച്ഛേ ശാ+ന്തേ സിതേ പരേ .. 17

ന സനാ-തനതാ കാചിൻ-ന ച കാചി+(/ദ്-വി)രി+ഞ്ചിതാ .
ന ച+ ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡതാ കാചിൻ+ന ച കാചിത്-സുതാ-ദിതാ .. 18

ന ലോകാ+ന്ത-രതാ കാചിൻ-ന ച+ സ്വർഗാ-ദിതാ+ ക്വചിത് .
ന മേരുതാ നാസു-രതാ ന മനസ്ത്വം(ൻ) ന ദേഹതാ .. 19

ന മഹാ-ഭൂതതാ കാചിൻ-ന ച കാരണതാ+ ക്വചിത് .
ന ച+ ത്രികാല-കലനാ/ ന ഭാവാ-ഭാവ-വസ്തുതാ .. 20

ത്വ+ത്താ-ഹ+ന്താ+ത്മതാ ത+ത്താ സ+ത്താ്സ+ത്താ ന കാചന .
ന+ ക്വചിദ്/ഭേദ-കലനാ/ ന ഭാവോ നച ര+ഞ്ജനാ .. 21

സർവം ശാന്തം(ൻ) നിരാലമ്ബം(ഞ്) ജഗ+ത്ത്വം/ ശാശ്വതം/ ശിവമ് .
അനാമയ-മനാ-ഭാസ/മനാ-മക-മകാ-രണമ് .. 22

ന സ+ന്നാ-സന്ന മ+ധ്യാ+ന്തം(ൻ) ന സർവം സർവമേവ ച .
മനോ-വചോഭി-ര+ഗ്രാ+ഹ്യം ശൂ+ന്യാ+ച്ഛൂന്യം/ സുഖാത്-സുഖമ് .. 23

ശ്രീരാമ ഉവാച .

അവ-ബുദ്ധം സമം ബ്ര+ഹ്മ സർവ-മേവ മയാ-ധുനാ .
തഥാപി ഭൂയഃ(ഖ്) കഥയ സർഗഃ(ഖ്) കിമിവ ലോ+ക്യതേ .. 24

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

പരേ ശാ+ന്തേ പരം(ൻ) നാമ+ സ്ഥിത-മി+ത്ഥ-മിദം(ൻ)തയാ .
നേഹ സർഗോ ന സർഗാ+ഖ്യാ കാചി-ദസ്തി കദാചന .. 25

മഹാർണ-വാമ്ഭസീ-വാമ്ബു/ സംസ്ഥിതാ പരമേ+ശ്വരേ .
ജലം(ൻ) ദ്രവ+ത്വാത്-സ്പ+ന്ദീവ നിസ്പ+ന്ദം പരമം പദമ് .. 26

ഭാഃ(സ്) സ്വാ+ത്മനീവ കചതി/ ന കച+ത്യേവ തത്/പദമ് .
ഭാസാം(ൻ) ത+ത്ത്വം ഹി കചനം/ പദം(ൻ)ത്വ-കചനം(വ്) വിദുഃ .. 27

അധ ഊർധ്വം(വ്) വർജ-യി+ത്വാ യഥാബ്ധേ-രുദരേ പയഃ .
സ്ഫുര+ത്യേവം പരേ ചി+ത്ത്വാ-ദിദം(ൻ) നാനേവ തത്-പരമ് .. 28

ഈഷ+ദ്വിദഃ(സ്) സ്വയം(ഞ്) ചിത്ത്വാച്-ചേ+ത്യതാ-മിവ ഗ+ച്ഛതി .
ബു+ദ്ധ്യതേ സർഗ ഇ+ത്യേവ സമാ+സ്ഥാ+സ്യതി ശാ+ശ്വതമ് .. 29

സർഗസ്തു പരമാർ/ഥ+സ്യ സം.ജ്ഞേ+ത്യേവ വിനി+ശ്ചയഃ .
നാനാസ്തി നായ-മ+ത്യ+ന്ത/മമ്ബര+സ്യ യഥാമ്/ബരമ് .. 30

ചി+ത്താത്-സർഗ-സമാ-പ+ത്തി-രചി+ത്താത്-സർഗ-സംക്ഷയഃ .
പരേ പരമ-സംശാ+ന്തേ ഹേമ്നീവ കടക+ഭ്രമഃ .. 31

സ+ന്നേവ സർഗോ സ+ത്യ+ത്വ-മേതി ചി+ത്ത-ശമോ-ദയേ .
അസത്-സ+ത്താ-മവാപ്/നോതി+ സ്വതഃ(സ്) സംവേ-ദനോ-ദയേ .. 32

സംവേദന-മഹം(ൻ)താവത്-സർഗ-സംഭ്രമ-സംഭ്രമഃ .
അസം/വേദന-മാശാന്തം/ പരം(വ്) വി+ദ്ധി ന ത+ജ്ജഡമ് .. 33

നാനേവ സർഗോ നാനായം(ഞ്) ജ്ഞ+സ്യൈ-കാ+ത്മ-ശിവാ+ത്മകഃ .
പുംസ്ത്വ-കർമ+ക്രിയാ സേനാ- മൃ+ന്മയീ ശി+ല്പിനാം(യ്) യഥാ .. 34

ഇദം പൂർണ-മനാ-രമ്ഭ-മന+ന്ത-മനഘോ-ദരമ് .
പൂർണേ പൂർണ-പരാ+പൂരൈഃ(ഫ്) പൂർണ-മേവാവ-തിഷ്ഠതേ .. 35

യദയം(ൽ) ല+ക്ഷ്യതേ സർഗസ്/തദ്/ബ്ര+ഹ്മ+ ബ്ര+ഹ്മണി+ സ്ഥിതമ് .
നഭോ നഭസി വി+ശ്രാന്തം/ ശാന്തം ശാന്തേ ശിവേ ശിവമ് .. 36

മുകുര+പ്രതി-ബിമ്/ബ+സ്ഥേ നഗരേ നവ-യോജനേ .
യഥാ ദൂരമ-ദൂരം(ഞ്) ച/ തഥേശേ തദ-തത്/ക്രമഃ .. 37

അസ-ദ+ഭ്യു-ദിതം(വ്) വി+ശ്വം സദ+പ്യ+ഭ്യു-ദിതം സദാ .
പ്രതി-ഭാസാത്-സദാ-ഭാസ/മവസ്/തു+ത്വാദ-സ+ന്മയമ് .. 38

ആദർശ-നഗരാ-കാരേ മൃഗ-തൃഷ്ണാമ്ബു/ഭാ+സ്വരേ .
ദ്വിച+ന്ദ്ര-വി+ഭ്രമാ-ഭാസേ സർഗ്ഗേ/സ്മിൻ/കൈവ സ+ത്യതാ .. 39

മായാ-ചൂർണ-പരി+ക്ഷേപാ+ദ്യഥാ+ വ്യോമ്നി പുര+ഭ്രമഃ .
തഥാ സംവിദി സംസാരഃ(സ്) സാരോ/സാര+ശ്ച ഭാസതേ .. 40

യാവ+ദ്വിചാര-ദഹനേന സമൂല-ദാഹം
ദഗ്ധാ ന ജർജര-ലതേവ ബലാദ-വി+ദ്യാ .
ശാഖാ+പ്രതാന-ഗഹനാനി ബഹൂനി താവ+
ന്നാനാ-വിധാനി സുഖ-ദുഃഖ-വനാനി സൂതേ .. 41

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ഉത്-
പത്തി+പ്രകരണേ ഹേമോർ(മി-ഉ)പ-ദേശോ നാമൈകോന-
വിംശ+ത്യു+ത്തര-ശതതമഃ(സ്) സർഗഃ .. 119 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
8.10.2023